

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. v právní věci žalobce: **Ing. V. K.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 8. 12. 2010, č. j. 59 A 77/2010 - 67,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 8. 12. 2010, č. j. 59 A 77/2010 - 67, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce podal u Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2009, č. j. SO/P/213/2009/Va/13 TP-ODV-2, jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Vysoké nad Jizerou ze dne 22. 4. 2009, č. j. Evi 131/2009/Hav, ve věci zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce, a toto rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil.

Usnesením ze dne 9. 11. 2010, č. j. 59 A 77/2010 - 55, Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl, a to pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení spočívající v neexistenci žalobou napadeného rozhodnutí. Toto rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2009, č. j. SO/P/213/2009/Va/13 TP-ODV-2, stejně jako rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 22. 4. 2009, č. j. Evi 131/2009/Hav, bylo totiž zrušeno ve zkráceném přezkumném řízení (§ 95 odst. 3 ve spojení s § 98 správního řádu) rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 10. 8. 2009, č. j. MV-44955-5/SC-2009.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce dne 24. 11. 2010 kasační stížnost, s níž spojil žádost o ustanovení zástupce a posléze požádal rovněž o osvobození od soudních poplatků.

Usnesením ze dne 8. 12. 2010, č. j. 59 A 77/2010 – 67, krajský soud žalobce od soudních poplatků neosvobodil a zamítl rovněž jeho žádost o ustanovení zástupce. Krajský soud měl za to, že majetkové poměry, které žalobce na výzvu soudu doložil, neodůvodňují dle § 36 odst. 3 s. ř. s. osvobození od soudních poplatků. Krajský soud vycházel z toho, že podle potvrzení o osobních a majetkových poměrech pobírají žalobce a jeho manželka měsíčně dohromady 22 858 Kč starobního důchodu. Po odečtení částky 7000 Kč pro potřebu studující dcery a s přihlédnutím k tomu, že žalobce žije s rodinou v rodinném domě, zbývající částka 15 000 Kč měsíčně je dostatečně vysoká, aby mohl žalobce bez zjevné újmy zaplatit jednorázově částku 3000 Kč soudního poplatku za podání kasační stížnosti. Pokud jde o návrh na ustanovení zástupce, jeho základní podmínkou podle § 35 odst.7 s. ř. s je, že jsou u účastníka řízení dány předpoklady k tomu, aby byl osvobozen od soudních poplatků. Tato zákonná podmínka nebyla v případě žalobce splněna.

Žalobce (stěžovatel) podal rovněž proti usnesení krajského soudu ve věci žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce dne 22. 12. 2010 kasační stížnost, která je předmětem řízení v nyní posuzované věci. Přípustnou námitku v této kasační stížnosti lze dle jejího obsahu podřadit ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy stěžovatel namítá vadu řízení před krajským soudem, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatel především uvádí, že krajský soud měl od příjmu stěžovatele a jeho manželky odečíst ještě 4000 Kč na druhou studující dceru a dále 4600 Kč za plyn, vodu a elektřinu. Zbývající částka 6400 Kč pro dvě osoby, tj. stěžovatele a jeho manželku, z níž musí být hrazeny další obligatorní výdaje jejich domácnosti, nedosahuje podle stěžovatele ani úrovně životního minima. Argumentace stěžovatele tedy směřuje k tomu, že krajský soud vycházel při posouzení stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z údajů, které jsou v rozporu se spisem.

Dalšími námitkami již stěžovatel brojí proti postupu správních orgánů ve věci zrušení údaje o místu jeho trvalého pobytu, případně proti výše uvedenému rozhodnutí krajského soudu o žalobě stěžovatele. Tyto námitky tedy nesměřují proti rozhodnutí krajského soudu ve věci žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce napadenému nyní posuzovanou kasační stížností a jedná se tudíž o námitky ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustné.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). S ohledem na skutečnost, že kasační stížnost napadá usnesení krajského soudu, jímž byla zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce,

Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou judikaturou (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, www.nssoud.cz) nevyžadoval zaplacení soudního poplatku za tuto kasační stížnost ani jinak obligatorní zastoupení stěžovatele bez odpovídajícího právnického vzdělání v řízení o kasační stížnosti advokátem.

Nejvyšší správní soud dále posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je v dále uvedeném rozsahu důvodná.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *„[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne“*. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. *„[n]avrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát“*.

Ve formuláři o osobních, majetkových a výdělkových poměrech stěžovatel uvedl, že má vyživovací povinnost ke svým dvěma zletilým dcerám (viz § 85 zákona o rodině) K. K. a L. K. s tím, že první z nich nemá žádný příjem, druhá má příjem ve výši 3200 Kč měsíčně. Zároveň stěžovatel v tomto formuláři sdělil, že společně s manželkou financují *„denní řádné studium dcery K. a L. K.“*. Průměrné měsíční náklady studenta VŠ v ČR přitom dle stěžovatele v roce 2010 dosahovaly částky cca 7000 Kč.

Nejvyšší správní soud musí proto přisvědčit stěžovateli v tom ohledu, že pokud krajský soud akceptoval stěžovatelem uváděnou průměrnou částku nákladů na vysokoškolského studenta ve výši 7000 Kč, měl pro svou úvahu, jaká měsíční částka bude stěžovateli k dispozici mj. pro zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, odečíst od celkových příjmů stěžovatele a jeho manželky nejen částku 7000 Kč na studium K. K., ale i částku cca 4000 Kč na studium L. K. (vzhledem k jejímu měsíčnímu příjmu 3200 Kč). V tomto ohledu jsou skutková zjištění krajského soudu v rozporu se spisem.

Nejvyšší správní soud naopak nemůže přisvědčit stěžovateli v tom směru, že by měl krajský soud obdobně ještě přihlížet k částce 4600 Kč odpovídající měsíčním platbám za vodu, elektřinu a plyn. Nejenže stěžovatel tyto platby ve svých podáních ke krajskému soudu neuvedl ani nedoložil, ale navíc jde o platby, které v té či oné podobě musí hradit v podstatě každá domácnost, nelze je tedy řadit mezi mimořádné výdaje, jimž by měl soud při posuzování celkové majetkové situace žadatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce věnovat zvláštní pozornost.

Námitka stěžovatele je tedy v uvedeném rozsahu důvodná. Vzhledem k tomu, že krajský soud vycházel při své úvaze o majetkových poměrech stěžovatele z údajů, které jsou v rozporu se spisem, zatížil tím řízení vadou, jež mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí ve věci žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

Vzhledem k uvedenému tedy Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost z celkového hlediska důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Obiter dictum Nejvyšší správní soud dodává, že § 35 odst. 8 s. ř. s. sice stanoví jako nutnou podmínku ustanovení zástupce skutečnost, že u daného účastníka řízení jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, pokud však účastník požádá jak o osvobození od soudních poplatků, tak o ustanovení zástupce, měly by být majetkové poměry účastníka přinejmenším v řízení o jeho kasační stížnosti, kde je zastoupení stěžovatele bez odpovídajícího právnického vzdělání advokátem obligatorní, poměřovány nejen s nutným výdajem na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ve výši 3000 Kč, ale i s nutným výdajem právě na zastoupení advokátem. Základním smyslem obou institutů, tj. osvobození od soudních poplatků i ustanovení zástupce, je totiž zajistit nemajetným účastníkům řízení přístup k soudu a soudní ochranu, tento smysl by byl popřen v případě, kdy by byl takový účastník řízení vzhledem ke svým majetkovým poměrům sice schopen zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost, nezbyl by mu však již dostatek prostředků na zaplacení obligatorního právního zastoupení advokátem a jeho kasační stížnost by tedy musela být nakonec odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. dubna 2011

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu